

akkor is, ha a névtelenség gátlás-mentes, felelőtlen megnyilatkozásra ad alkalmat. Részben ezért, részben a hiányos válaszok pótlásának nehézségei miatt a feleletekből nem az egyén, hanem inkább a kollektív egység lelki képének egy-egy vonása rajzolható meg.

A szerző 1806 kolozsvári középiskolai tanuló szabadidejének vizsgálatával mutatja be ennek a módszernek felépítését. Kutatását ismeretkritikai munkával megalapozott, táblázatos eredményeknek legjobban megfelelő számlálólapok szerkesztésével vezeti be. Részletes pontossággal előre meghatározza a felvétel összes mozzanatát, az eredmények összpontosításának tervét. A kérdések fogalmazásánál alkalmazkodik a kísérleti személyek értelmi színvonalához, gondosan ügyelve arra, hogy ezek egymást kiegészítsék és ellenőrizzék. Az adatok összegyűjtése után következik a számlálólapok kijegyzése és a feldolgozás. Táblázatos összefoglalásokban tárja fel a tanulók játékszenvedélyét, játékuk helyét, a reá fordított időt életkoruk, nemük, szülei foglalkozása, testvéreik száma szerint csoportosítva. Megállapítja, hogy a fiúk naponta átlagosan több időt (1.66 óra) fordítanak játékra, mint a leányok (1.42 óra), a szülők foglalkozása legtöbb esetben nemcsak a gyermek játékait, hanem játékkedvét is meghatározza, stb. A testvérek száma és a játékkedv közti szoros kapcsolat megállapításával nemcsak nevelési, hanem általános nemzeti feladatokat jelöl meg.

Eredményei a vizsgált tömeg nagy életkori szóródása miatt (10—22 év) kevés adatra támaszkodnak, s ezért néhol túlzottaknak látszanak, a mű értékét azonban a feldolgozás módja, a törvényszerűségeknek mintaszerű táblázatokba foglalása szabja meg.

Gémesi József.

Siklóssy László, Szellemi kincsesház. (Franklin-Társulat kiadása. Budapest. 1943. 276 old. Idézetek gyűjteménye Szerzők Mutatójával.)

Siklóssy gyűjteménye változatos és gazdag tartalmú idézetgyűjtemény. A világirodalom maradandó alkotásaiból szedett össze hatalmas gondolatcsokrot, mely magában foglalja számos bölcselőnek, költőnek, művészeknek, tudósoknak mélyértelmű, találó és szellemes mondásait. Címzései kiterjeszkednek a művelt olvasónak szinte valamennyi felmerülhető szellemi igényére. Megszólálnak a keleti vallásalapító elmélkedők, a görög-római klasszikusok, a középkor misztikus látnokai és költői is az újkori európai művelődés számos képviselője.

Siklóssy világosan látta az ilyenemű vállalkozás eredeti nehézségeit: lehetetlen az emberi gondolkodásnak minden jellegzetes termékét egy kézikönyvbe összesűríteni. Ezért — mivel ő az irodalomban található eszmegyöngyök összegyűjtésére vállalkozott — mellőzte a közmondásokat és a szállóigéket. Az előbbi u. i. népi bölcselkedés, az utóbbit pedig a jelszószerűség jellemzi. Ezeknek feltárása külön kötetet igényelne. Hiszen az olvasó még így is többször hiányt érez az egy-egy címszó alá csoportosított gondolatokat illetően; olykor a számukat, olykor a lényegét kimerítő tartalmukat tekintve. Ezt azonban a vállalkozás természete és főleg a forrásanyag kimeríthetlensége okozza.

A könyv — a gyakorlati hasznosságon felül — élvezetes, sőt érdekelítő olvasmány. Szellemes mondásokat kedvelő irodalmi inyenecok ízletes csemegéje. Olvasásakor azonban egyszerűságmind tanúi vagyunk a kultúra és az emberiség szembesítéseinek.

Augur